

הסכמה ופגיעות מיניות - למה את מתכוונת כשאת אומרת לא? #me_too

1. היכרות החניכות את הרקע לקמפיין #me_too.
2. העמקת החניכות בסטטיסטיקות וניפוץ סטיגמות באשר לפגיעות מיניות.
3. היכרות מעמיקה של החניכות עם מושג ההסכמה באשר לגופן ולגופי בני/בנות זוגם.

חלוקת זמנים:

משחק פתיחה - Never	10 דקות
קמפיין me_too	20 דקות
פגיעות מיניות - Kahoot	25 דקות
הסכמה - שמש אסוציאציות	5 דקות
הסכמה וכפייה מינית - סרטון + דיון	15 דקות
סיכום	5 דקות

עזרים וציוד:

- ✓ מקרן + מחשב/זום.
- ✓ שלטי "נכון" ו"לא נכון" (במידה והקהוט לא עובד).
- ✓ בריסטול + טוש לשמש אסוציאציות / Zoom - Whiteboard.

הערה:

בפעולה אנחנו הולכות לעסוק בפגיעות מיניות, תחום שעלול להוות טריגר בעבור חניכות מסוימות. בהתאם לכך, עלינו להכין מראש כי בנושא זה תעסוק הפעולה ולבחון את נכונותן להשתתף. אין להפגיע חניכות בנושא זה.

מהלך הפעולה:

1. משחק פתיחה - Never

אזהרה: לעיתים המשחק נוטה לקבל תפנית מינית. חשוב להכווין את החניכות לשיח שאינו מיני (זה לא הפורום לגלות מי איבדה את הבתוליון).
הרעיון העומד מאחורי מתודת הפתיחה הוא לשתף בדברים שאחרות לא מכירות עליכם ולייצר אווירה משתפת.

הסבר: כל החניכות מרימות 5 אצבעות. עושים סבב בין החניכות וכל אחת בתורה צריכה לספר על דבר שהיא מעולם לא עשתה, אם אחת החניכות עשתה את אותו הדבר עליה

להוריד את אחת מהאצבעות המורמות. מי שהורידה את כל האצבעות הפסידה. המטרה היא להישאר עם אצבעות מורמות.

2. קמפיין #me_too -

נתחיל בשאלות כלליות לקבוצה:

- מה אתם יודעים על קמפיין #me_too?
- למה ומתי הוא התחיל?
- מה דעתכם עליו?

לאחר מכן מספרים על הרקע לקמפיין:

קמפיין #me_too הוא קמפיין שהתחילה השחקנית ליסה מילאנו לאחר התפוצצות פרשת ההטרדות המיניות שנעשו על ידי המפיק ההוליוודי הארווי ווינשטיין. הקמפיין עודד נשים להעלות פוסטים עם ההאשטאג #me_too בכדי להראות שתופעת הטרדות היא רחבת היקף ויש להילחם בה. עשרות מליוני פוסטים הועלו עם ההאשטאג החל מאוקטובר 2017. בישראל היו הדים לקמפיין הזה - אשרת קוטלר ונרי לבנה חשפו את הטרדה שהן חוו מאלכס גלעדי. הדוגמנית מעין קרת כתבה פוסט שזכה להרבה שיתופים ותגובות, המתאר את האונס והתקיפות שהיא חוותה במהלך חייה.

"אנחנו לא שופטים קורבנות על כך שהם קורבנות. כמו שלא תשאל אדם שנשדד - מה בהתנהגות שלו הוביל לכך שנשדד? האשמה על ביצוע תקיפה והטרדה מינית היא על התוקף והמטרידן בלבד!"

נצפה כעת בסרטון של אופרה ווינפרי בטקס פרסי גלובוס הזהב בו היא נואמת לאחר שקיבלה את פרס מפעל החיים. בנאומה היא משתפת על ילדותה ועל עתיד הנשים בעולם:

https://www.youtube.com/watch?v=2yqSMHLL00c&ab_channel=MassLive

3. מיתוסים על פגיעות מיניות - חידון Kahoot - נכון/לא נכון -

החידון ב"קהוט" - [לחצו כאן](#) (אפשר גם לחפש את החידון תחת השם "פרדס - נכון או לא נכון - מיתוסים על פגיעות מיניות"). **לאחר קבלת תוצאות ההצבעה של החניכות על כל אחת מהשאלות מנסים לפתח שיח על השגיאות הנפוצות וממה הן חושבות שגיאות אלו נובעות. הכי חשוב - איך אנחנו יכולות לפעול על מנת להביא לניפוץ המיתוסים האלו באוכלוסייה.**

במידה והקהוט לא פועל: מחלקים אותם לרביעיות. לכל רביעייה מחלקים שני שלטים - "נכון" ו"לא נכון". מקריאים בהתחלה נתונים ועובדות על פגיעות מיניות (נספח א'). נותנים להם כל פעם 20 שניות להחליט אם המשפט נכון או לא נכון. מנצחת הקבוצה שצדקה הכי הרבה פעמים.

* נתונים על פגיעות מיניות (כל הנתונים נלקחו מהאתר של האיגוד מרכזי הסיוע לנפגעי ונפגעות תקיפה מינית) [לחצו כאן](#).

לאחר סיום השאלון פותחיות בדיון:

- אילו נתונים הפתיעו אתכם?
- מה זה אומר שכל כך הרבה נפגעו על ידי אנשים שהם הכירו לפני? (שפגיעה מינית בד"כ מתרחשת בין שני אנשים שמכירים אחד את השני ולא על ידי זר).
- איך בד"כ אנחנו חושבים שמתרחש אונס/תקיפה מינית? (בד"כ בחושך, על ידי גבר זר).
- למה יש כל כך הרבה תקיפות מיניות? – אחת מתוך שלוש נשים תותקף במהלך חייה – זה המון! אחד הגורמים שנחשבים כמובילים לכך הוא השאיפה לקיים כמה שיותר סקס, בכל מחיר. השאיפה היו מיוחסת בעיקר לגברים. גברים ששוכבים עם נשים רבות נחשבים "גבר-גבר". איך הם הגיעו לסקס הזה? זה פחות חשוב. לא מדברים על זה. כשאומרים על מישהו "זיין" מתכוונים שהוא שכב עם הרבה נשים. לא שהוא מאהב טוב. אין באמירה זו לומר כי גברים שמקיימים יחסי מין רבים הם תוקפים מינית, אך הפריצות המינית מובילה גם לתופעות לוואי חמורות דוגמת תקיפה מינית.
- בשורה התחתונה – הדבר הכי חשוב במגע מיני או בסקס הוא לעשות אותו מרצון הדדי של שני הצדדים – סקס מבטא קרבה, אינטימיות, אהבה. לא כיבוש של צד אחד על ידי צד אחר.

4. מושג הסכמה:

את המושג הסכמה אתם מכירים? נעשה שמש אסוציאציות עם המושג הסכמה.

דיון:

מה זו הסכמה?

רושמים ליד המילה "הסכמה" את כל מה שהם אומרים (רצון, תקשורת – דיבור עם בן/ת הזוג מה נעים לו/ה, הסכמה חופשית, בדעה צלולה וכו').

5. סרטון - הסכמה וכפייה מינית:

מקרינים את הסרטון של לייסי גרין על הסכמה:

https://www.youtube.com/watch?v=_EghCp2tPss

מה היא אומרת על כפייה מינית?

המון פעמים הכפייה היא לא אלימה (פיזית) – היא נעשית בין אנשים שמכירים, קרובים. להשיג מין על ידי רגשות אשם, לחץ, אלכוהול או סמים.

אנחנו צריכים להיות ערניים ורגישים עם בן הזוג שלנו – לעשות רק מה שנעים לכולנו. לשים לב לשפת הגוף, לאיך שהם מדברים ולמה שהן אומרות. הכי טוב – תמיד לשאול: זה נעים לך? אתה רוצה? הסכמה היא דבר מתמשך, גם אם הסכמנו פעם אחת אין זה אומר שאיננו יכולים לשנות את דעתנו או לחוות דבר שפחות מתאים לנו. עלינו לוודא היטב שישנה הסכמה באשר לכל צעד שאנו עושים בגופו של אדם אחר (ולהפך).

אנחנו צריכות לשים לב שלא לוחצים עלינו לעשות משהו בניגוד לרצוננו ושנחנו לא לוחצים על בן הזוג לעשות משהו שהוא לא רוצה.

- אז מה ההבדל בין רצון להסכמה?
נקרא את הכתבה "אין דבר כזה מין בהסכמה" שפורסמה בעיתון הארץ (נספח ב').
- למה הכותבת מתנגדת לשימוש במילה "הסכמה"?
- אילו יחסי כוחות באים לידי ביטוי במילה "הסכמה" ואינם באים לידי ביטוי במילה "רצון"? (רצון הוא הדדי ואילו בהסכמה יש את מי שמבקשה ויש את מי שנענה לה)
- מה לדעתכן הנקודה המשמעותית ביותר שמעוניינת הכותבת להעביר? (שעם שימוש מילולי נכון יותר נצליח להחזיר את המין להיות בשליטת כל המשתתפים בו באופן שוויוני)

6. סיכום -

- בניגוד למה שחושבים, לרוב פגיעות מיניות מתרחשות בין אנשים שמכירים וקרובים.
- אנחנו צריכים להיות רגישים ועדינים עם בני הזוג שלנו - מגע מיני שמושג באמצעות לחץ נפשי או פיזי, או תחת השפעת סמים ואלכוהול - הוא פגיעה מינית! זאת החשיבות של קמפיין #me_too - הוא בא להראות שמדובר במגפה.
- רוב התוקפים הם לא פסיכופטיים שיקפצו עלינו מבין השיחים, הם אנשים שהכירו את הקורבנות שלהם וחשבו שזה בסדר לנצל את הכוח שלהם (החברתי, הכלכלי, הפיזי) בכדי לקבל סיפוק כוחני ומיני.
- מגע מיני צריך לבוא מתוך אהבה, קרבה וחברות.
- תמיד יש למי לפנות אם נפגעת, יש מי שיתמוך בך - בבית, בביה"ס וכמו בן שפה באיגרי. מעבר לזה, תמיד אפשר לפנות (אפילו באופן אנונימי) למרכז לנפגעי/ות תקיפה מינית בטלפון 1202 לנערות ובטלפון 1203 לנערים.

נספח א' - שאלות פגיעות מיניות:

1. רוב הפונים למרכזי סיוע לנפגעי תקיפה מינית הם נשים: **נכון**.

84.3% הם נשים, נערות וילדות. 15.5% הם גברים, נערים ונערות. חשוב להדגיש כי נתון זה לא מעיד על כך שיש מעט גברים שעוברים תקיפה מינית, אלא על מיעוט הדיווחים שלהם אודות התקיפה. בחברה שלנו שגבר נדרש להיות "חזק" ו"שולט", תמיד רוצה ומוכן לסקס, להיות מותקף מינית, נחוה על ידי גברים רבים כדבר שיש להתבייש בו. מכאן נובע מיעוט הדיווחים. גברים חווים קושי בקבלת לגיטימציה חברתית להיות קורבנות, להיות חלשים ומתקפים.

2. רק על 39% מהדיווחים על הטרדה מינית בצה"ל הוגשה תלונה במשטרה: **נכון**.

רוב הדיווחים על התקיפות והטרדות מיניות, היו ללא תלונה במשטרה. למה כל כך מעט מדווחים במשטרה? גם בנתונים של כלל החברה רק 15% מהפונים למרכזי הסיוע לנפגעות תקיפה מינית, פנו להגיש תלונה (אפשר להאריך בדיבור על היחס השלילי שאילו זכות קורבנות תקיפה מינית. בודקים את עברו, חושדים במניעיהו, תוקפים אותן ברשתות החברתיות שהן מעלילות ושקרניות). ניתן לשאול – למה עושים את זה לקורבנות תקיפה מינית ולא לקורבנות תקיפה אלימה "רגילה"?

3. בגילאים הצעירים אחוז הנפגעים הבנים קרוב לאחוז הנפגעות בקרב הבנות: **נכון**.

השאלה שעולה היא האם מתמעטים מקרי הפגיעות בקרב גברים בגילאים מבוגרים יותר או שרק הדיווח מתמעט.

4. יש הרבה תלונות שווא על התקפות מיניות: **לא נכון**.

תלונות שווא הן מיתוס נפוץ שעולה כאשר מדברים על תקיפות מיניות. חשוב להדגיש – אחוז תלונות השווא הוא נמוך ביותר (עומד על 3%-1.5%) ודומה לאלו הקיימות כלפי פשעים פליליים אחרים.

5. רוב הפגיעות המיניות מתרחשות בקרב בני נוער: **לא נכון**.

רוב הפגיעות המיניות מתרחשות בקרב בוגרים – 36%. נוער 33%. ילדים 31% (עם זאת, ביחס לאורך תקופת הנעורים לעומת תקופת הבגרות, מדובר בתקופה מרובת פגיעות מיניות שכן היא נמשכת זמן קצר יותר מהבגרות ומהווה אחוזים די דומים מהפגיעות המיניות).

6. מקורבנות התקיפה – 85% לא הכירו את התוקף שלהם (חבר משפחה, שכן, בן-זוג, עמית לעבודה וכו'): **לא נכון**.

לפחות 85% הכירו את התוקף שלהם. מה נתון זה מראה לנו? שבניגוד למיתוס הרווח רוב התקיפות המיניות הן בין אנשים שהכירו אחד את השני לפני כן. אונס יכול להתרחש בכל זמן, בכל מקום, על ידי מגוון של אנשים. זה אומר שאנחנו עלולים להיות קורבנות, אבל זה גם מזהיר אותנו – כולנו עלולים להיות תוקפים. אין זה אומר שעלינו לחיות בפחד מתמיד, אך זה כן אומר שעלינו להיות ערים לבעיה.

7. רוב האנסים מנהלים חיי משפחה רגילים: **נכון**.

אנסים מגיעים משלל רקעים סוציו-אקונומיים. נתון זה מתקשר גם לנתון הקודם – על כך שרוב הקורבנות הכירו את התוקף שלהם, קודם התקיפה.

8. אם אין התנגדות – זה לא אונס: **לא נכון**.

אחת התגובות השכיחות לתקיפה בכלל ומינית בפרט היא קיפאון. על פי החוק – יחסי מין הם אונס אם אין הסכמה חופשית – כלומר, יש יחסי מרות, אחד הצדדים קטין מתחת לגיל 14, מחוסר או מעורפל הכרה.

נספח ב' - אין דבר כזה מין בהסכמה/ ספי רכלבסקי, הארץ | דעות, 26.12.13

אין דבר כזה, "יחסי מין בהסכמה". "יחסים" ו"מין" מתקיימים אך ורק - "מרצון". מתוך קשב ותשוקה ועונג ומפגש וחופש. רצון חופשי. גם, ובעצם בעיקר, העולם התכליטי חייב להבין שהבחנות מושגיות מהותיות הן.

עולמה המושגי של "ההסכמה", הוא העולם של הכוח והשליטה. בעל הכוח משיג סוג של הסכמה ממי שמתחתיו. בלחץ או כעסקה, או כאינוס - מקבל בעל הכוח את שלו. אלא שמין אינו דבר שעושים במישהו (עם הסכמה או בלעדיה), אלא דבר שעושים עם מישהו. "האשה" אינה נותנת "הסכמה" שיעשו בה משהו. המין מבחינתה אינו "טובה", עסקה, אילוץ או אינוס. המין אינו בבעלות הזכר השולט - לא נותנים הסכמה למין.

המין הוא חופש הרצון בהתגלמותו. השקיקה, ההשתוקקות, הכמיהה, העינוג המשותף. ברצון השוקק - להבדיל מ"ההסכמה" הדמומה - אי אפשר לטעון לטעות. הגוף יודע.

השפה בוראת עולמות היא. חיים ואיכותם על לשונה. אין אלו "רק" מלים. כשם שהכחדת המלה "ביגר" מהשפה האנגלית איפשרה את בחירת ברק אובמה; כשם שהמלה "מסתננים" מאפשרת את המחנות להם ללא שופט ומשפט, כך גם שינוי המציאות שבה האלימות מוצבת במקום שבו אמור להימצא המין, כרוך בשינוי השפה. המונח המבזה, השגוי, והמזמין לחץ לשם השגת "ההסכמה" מגיל צעיר וגם בתוך מדבר הנישואין - "יחסי מין בהסכמה" - חייב להיעלם מהחוק ומהחינוך. "יחסי מין מרצון" הוא שצריך להחליפו.

בהכרח הברור והחד לשינוי חברתי כולל, שבמרכזו מערכת חינוכית שתשיב את המובן מאליו "ליחסים" ו"לעונג מיני", טמון סיכוי לשינוי חברתי רחב. שהרי מה שהוכחד הוא המפגש. הדיאלוג. מה שמאפשר את רידודה של החברה ליחסי-כוח - שבסופם קיסר אי-השוויון חומס לעצמו מאלו שהיו אזרחיו מטוס וארמון לעצמו במיליארד, בעוד שיש מי ששורפים עצמם ברחובות מעוני - הוא מותו ורמיסתו של הסובייקט.

כיוון ש"יחסים" ו"העונג המיני" הם בתשתית הקיום החברתי. מערכת שתבנה מחדש את שאמור להיות מובן מאליו - את המפגש המרגש של סובייקטים חופשיים, במקום השימוש באובייקט כחפץ - תיתן הזדמנות לחברה ככלל לצאת מהסחרור האלים, חומרני, משתמש וחסר הגבולות, שבו נלכדה.